

I. YALPI HUDUDIY MAHSULOT ISHLAB CHIQRISH

Dastlabki ma'lumotlarga ko'ra, 2023- yilning yanvar-martida Samarqand viloyati bo'yicha yalpi hududiy mahsulot (keyingi o'rinlarda –YAHM) hajmi joriy narxlarda 12 419,1 mlrd. so'mni tashkil etdi va 2022- yilning yanvar-marti bilan taqqoslaganda 3,6 % ga o'sdi.

Yalpi hududiy mahsulot (YaHM) – milliy hisoblar tizimining asosiy ko'rsatkichi bo'lib, muayyan davrda mintaqaning iqtisodiy hududida joylashgan rezident – institutsional birliklar ishlab chiqarish faoliyatining yakuniy natijasini ifodalaydi. YaHM ishlab chiqarish usulida, iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha yalpi qo'shilgan qiymat hajmi va mahsulotlarga sof soliqlar yig'indisi orqali hisoblanadi.

YAHM deflyator indeksi 2022- yilning yanvar-martidagi narxlarga nisbatan 113,8 % ni tashkil qildi.

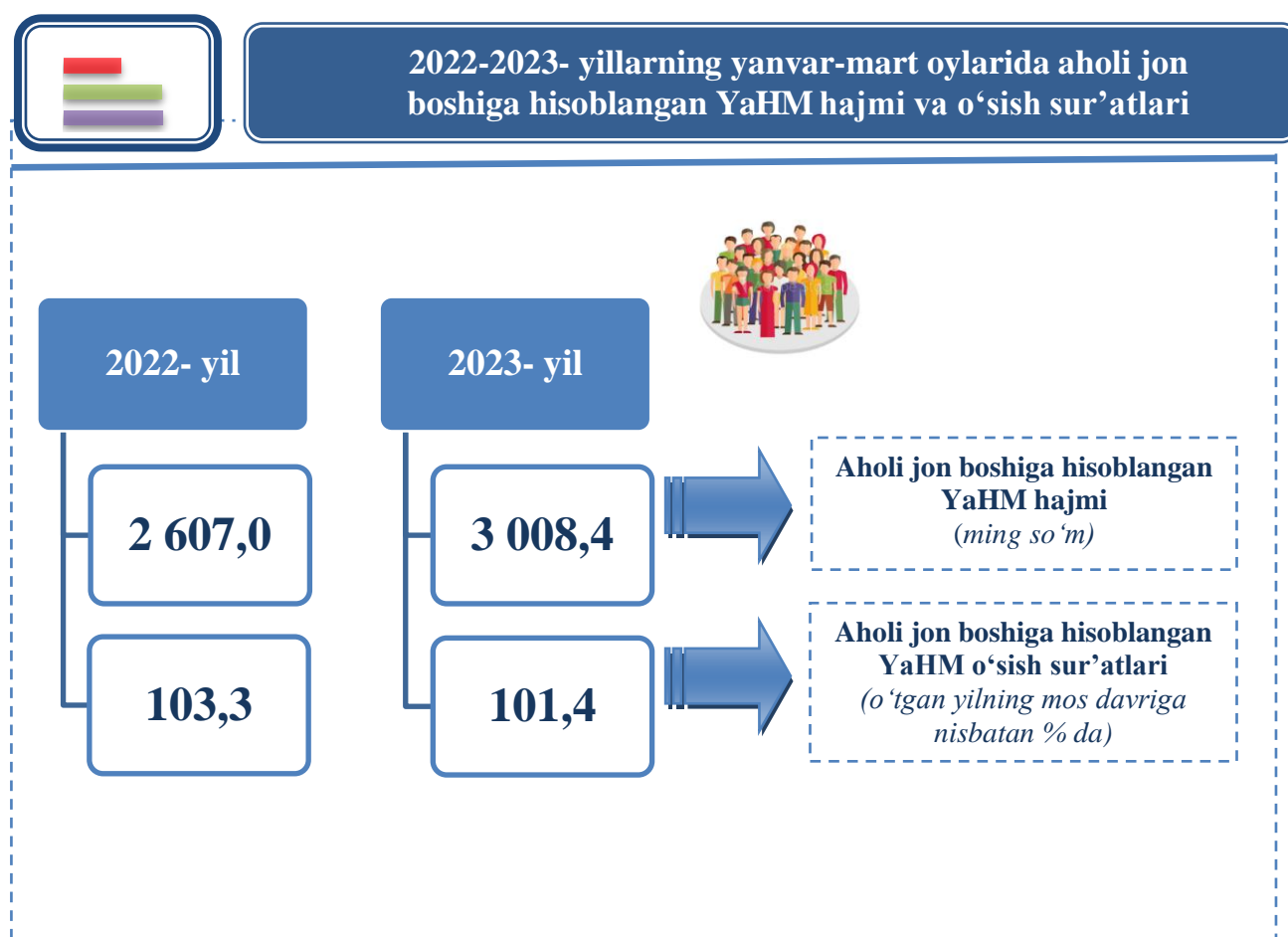
O'zbekiston Respublikasi bo'yicha YAIMning shakllanishida Samarqand viloyatining qo'shgan hissasi 6,3 % ga yetdi.

2022-2023- yillarning yanvar-mart oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha YaHM ishlab chiqarish hajmi va o'sish sur'atlari

	<i>mlrd. so'm</i>		<i>O'sish sur'ati, % da</i>
	<i>2022- yil</i>	<i>2023- yil</i>	
I. Yalpi hududiy mahsulot, jami	10 533,1	12 419,1	103,6
<i>shu jumladan:</i>			
Tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymati	10 200,2	12 059,0	103,5
Mahsulotlarga sof soliqlar	332,9	360,1	106,0
II. Tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymati	10 200,2	12 059,0	103,5
Qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi	2 488,4	2 892,7	102,8
Sanoat (qurilishni qo'shgan holda)	2 439,8	2 943,9	104,6
Sanoat	1 774,4	2 200,3	103,6

Qurilish	665,4	743,6	107,4
Xizmatlar	5 272,0	6 222,4	103,3
Savdo, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar	938,3	1 116,1	103,5
Tashish va saqlash, axborot va aloqa xizmatlari	878,3	1 034,3	103,9
Boshqa xizmatlar	3 455,4	4 072,0	103,1

Aholi jon boshiga hisoblangan YAHM 3 008,4 ming so'mni tashkil etdi va bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 1,4 % ga yuqoridir.

Hudud iqtisodiyotining barcha tarmoqlarida yaratilgan yalpi qo'shilgan qiymat (YaQQ) hajmi umumiy YaHMning 97,1 % ini, mahsulotlarga sof soliqlar esa 2,9 % ini tashkil etdi.

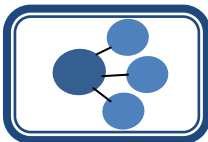
Hisobot davrida qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligining YaHMning tarmoqlar bo'yicha tarkibidagi ulushi 24,0 % ni, sanoat tarmog'i 18,2 % ni, qurilish 6,2 % ni va xizmatlar sohasi 51,6 % ni tashkil qildi.

Xizmatlar sohasi tarkibida savdo, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar 9,3 % ni, tashish va saqlash, axborot va aloqa xizmatlari 8,6 % ni va boshqa xizmat tarmoqlari 33,7 % bo'ldi.

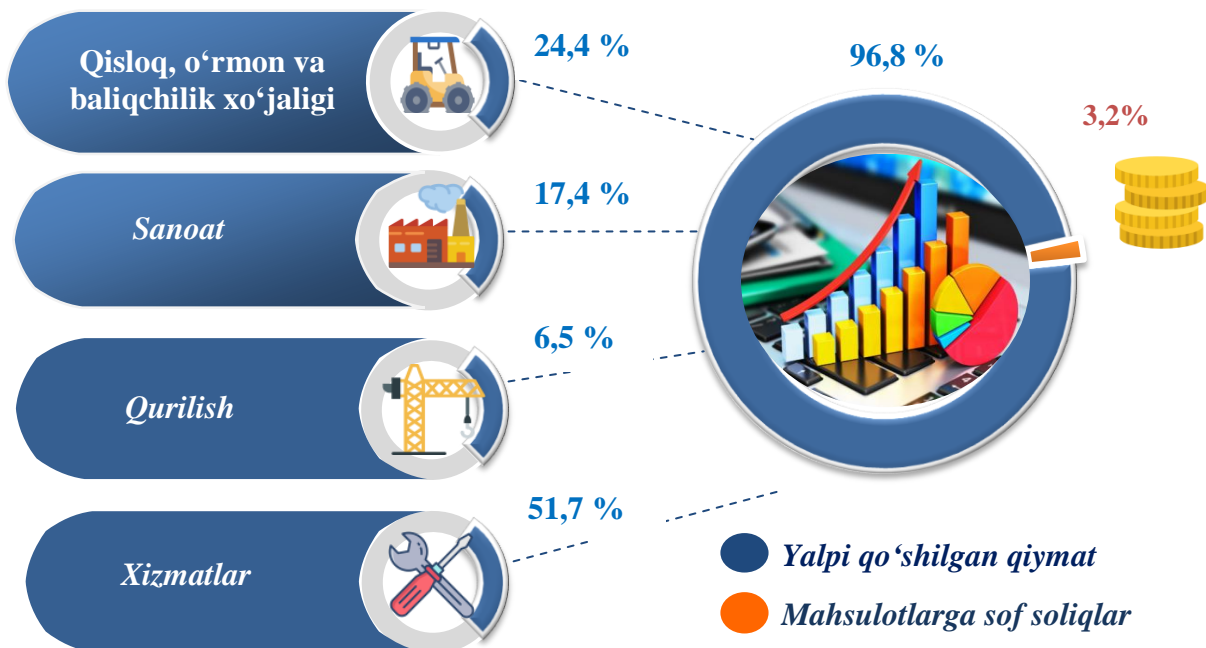
2022-2023- yillarning yanvar-mart oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha YaHM tarkibi (jamiga nisbatan, % da)

		2022- yil	2023- yil
	I. YaHM	100,0	100,0
	<i>shu jumladan:</i>		
	Tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymati	96,8	97,1
	Mahsulotlarga sof soliqlar	3,2	2,9
	Tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymati	100,0	100,0
	Qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi	24,4	24,0
	Sanoat (qurilishni qo'shgan holda)	23,9	24,4
	sanoat	17,4	18,2
	qurilish	6,5	6,2
	Xizmatlar	51,7	51,6
	savdo, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar	9,2	9,3
	tashish va saqlash, axborot va aloqa	8,6	8,6
	boshqa xizmat tarmoqlari	33,9	33,7

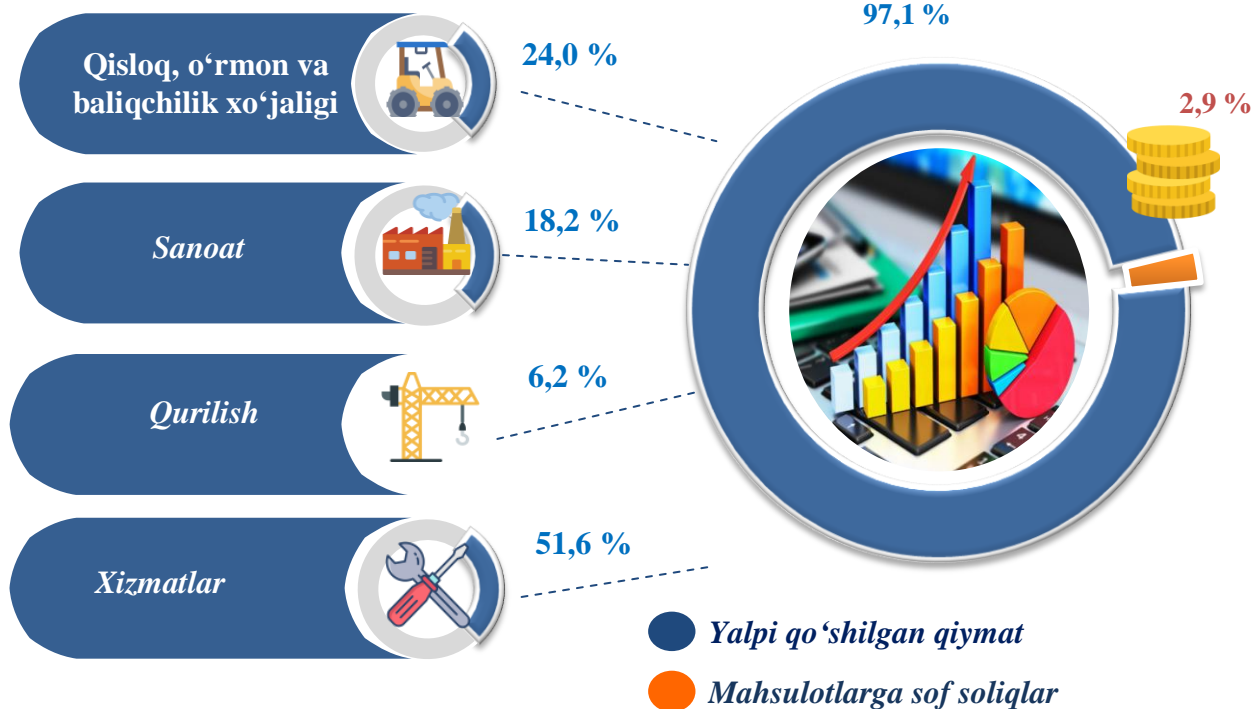

2022-2023- yillarning yanvar-mart oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha YaHM tarkibi (jamiga nisbatan % da)

2022- yil

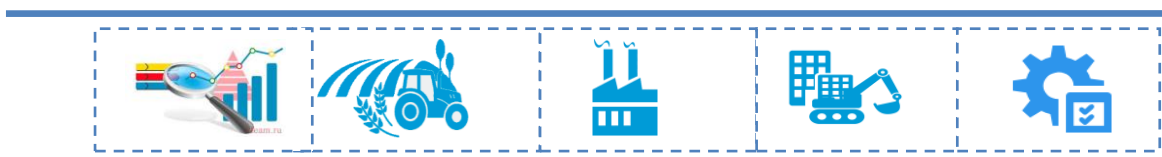
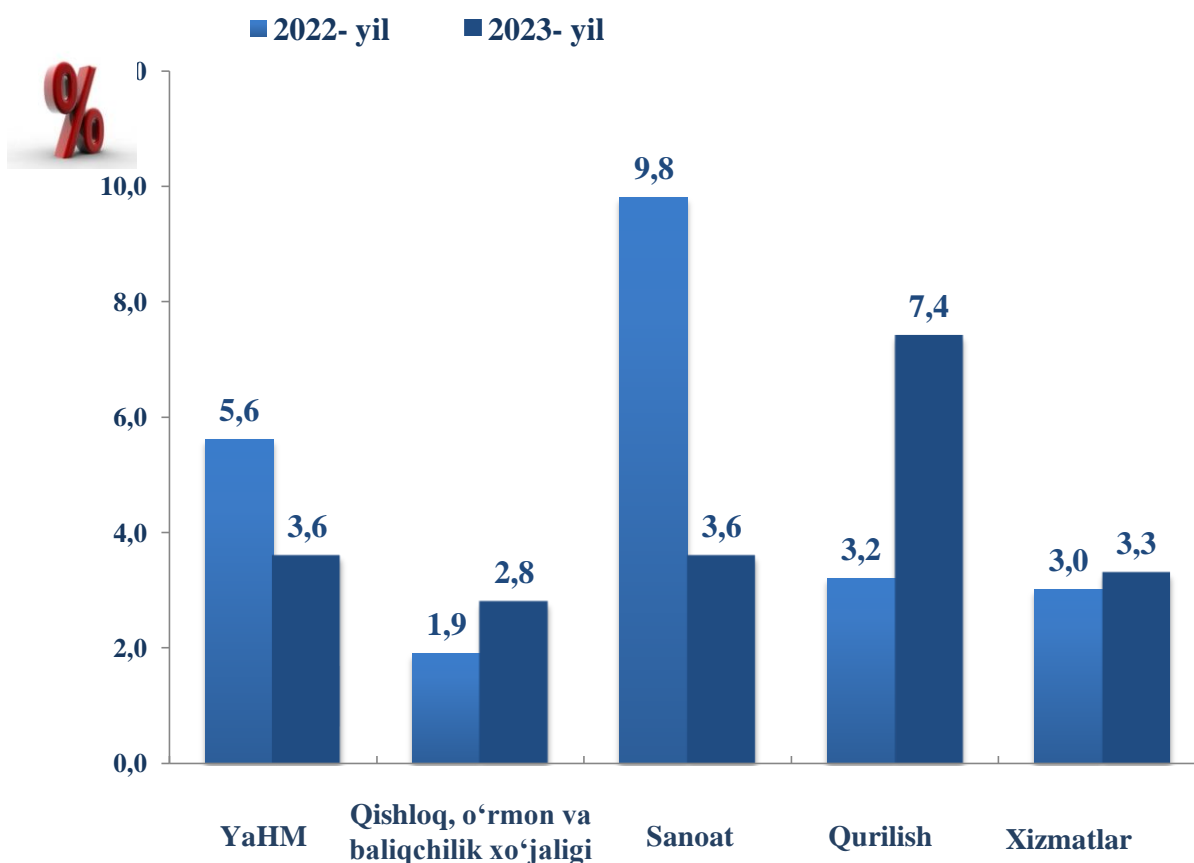
2023- yil

YAHMning o'sishi hudud iqtisodiyotining asosiy tarmoqlaridagi ijobiy o'sish sur'atlari bilan bog'liqdir. O'sish sur'atlari qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligida – 102,8 % (YAHMning tarmoqlar bo'yicha tarkibidagi ulushi – 24,0 %), sanoatda – 103,6 % (18,2 %), qurilishda – 107,4 % (6,2 %), xizmatlar sohasida – 103,3 % ni (51,6 %) tashkil etdi. Xizmatlar sohasi tarkibida o'sish sur'atlari savdo, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarda 103,5 % (9,3 %), tashish va saqlash, axborot va aloqa 103,9 % (8,6 %), boshqa xizmat tarmoqlarida 103,1 % dan (33,7 %) iborat bo'ldi.

**YaHMning iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha
mutloq o'sish sur'atlari**
(o'tgan yilning mos davriga nisbatan % da)

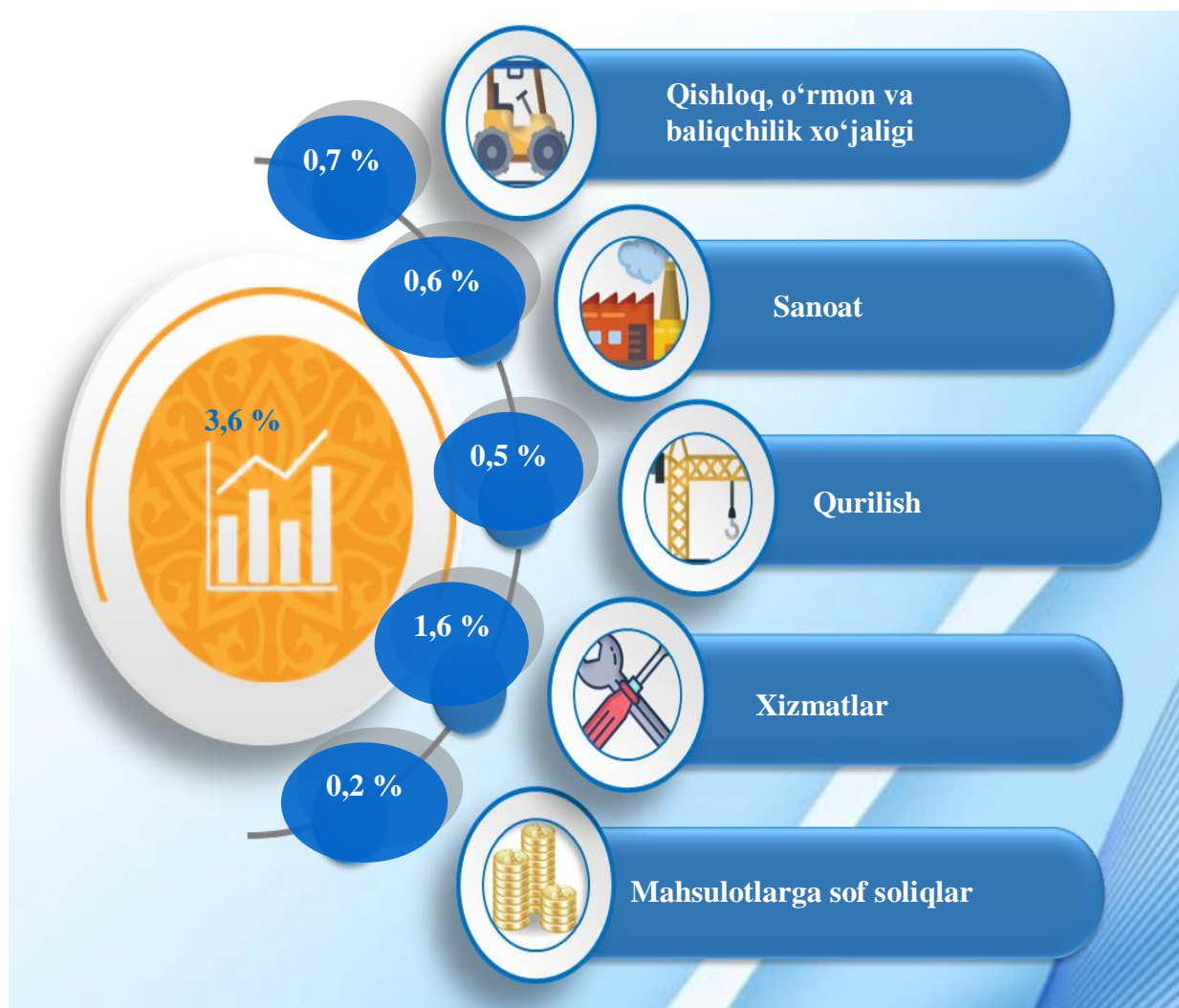

YAHM o‘shishiga qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi tarmog‘i 0,7 f.p. (2022-yilning yanvar-martida – 0,5 f.p.), sanoat tarmog‘i – 0,6 f.p. (2022-yilning yanvar-martida – 1,6 f.p.), qurilish tarmog‘i – 0,5 f.p. (2022-yilning yanvar-martida – 0,2 f.p.) va xizmat ko‘rsatish sohasi – 1,6 f.p. (2022-yilning yanvar-martida – 2,9 f.p.) ijobiy hissa qo‘shdi.

Mahsulotlarga sof soliqlarning o‘shishi hisobiga YAHM 0,2 f.p. (2022-yilning yanvar-martida – 0,4 f.p.)ga ko‘paydi.

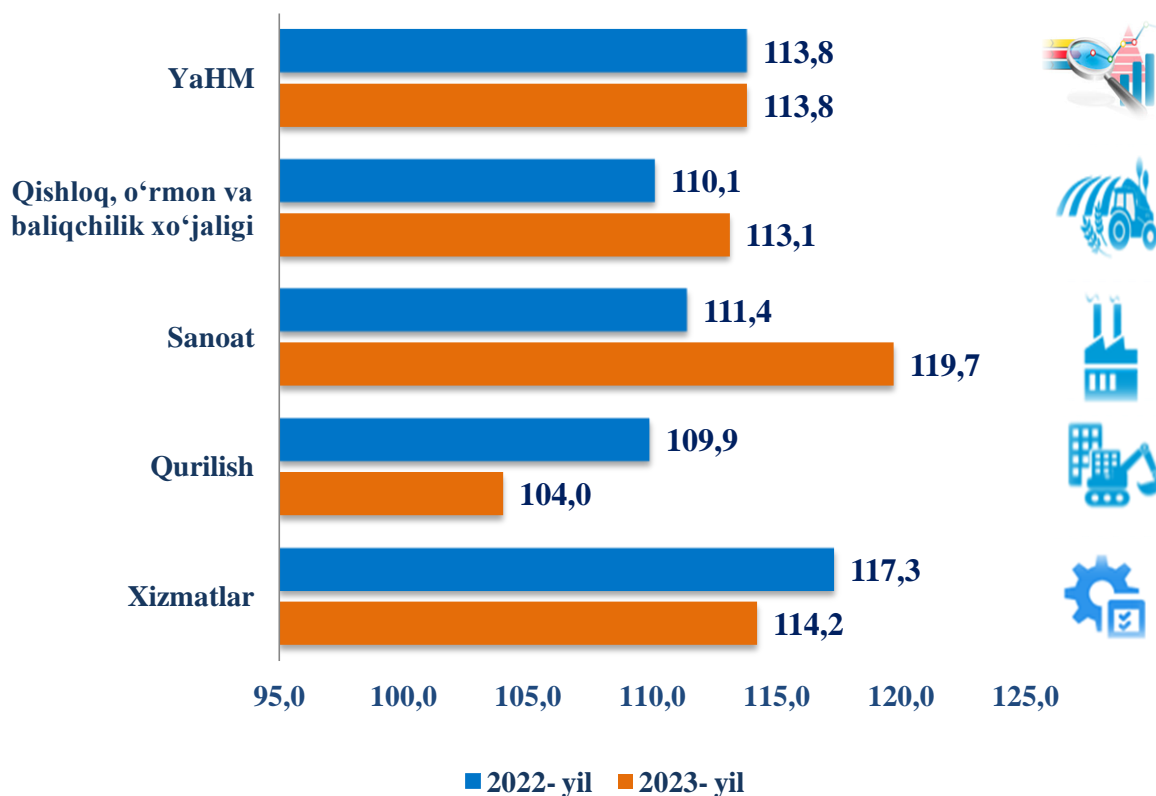
2023- yilning yanvar-mart oylarida
YaHM o‘shishida tarmoqlarning hissasi (jamiga nisbatan % da)

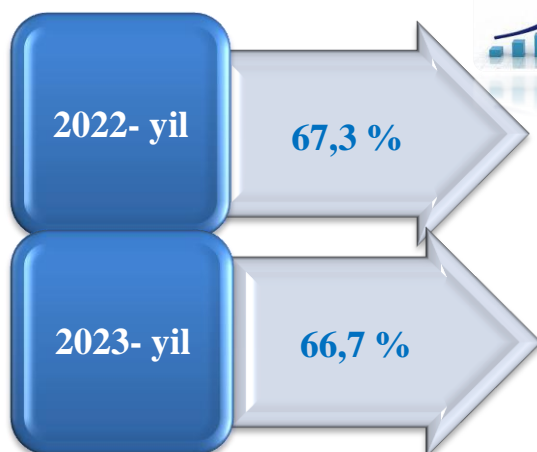
2023- yilning yanvar-martida YAHM deflyatori indeksi 2022- yilning yanvar-martidagi narxlarga nisbatan 113,8 foizni tashkil etdi. YAHM deflyatori indeksining eng yuqori ko‘rsatkichlari sanoat sohasida – 119,7 % va xizmatlar sohasida – 114,2 % qayd etildi.

Yanvar-mart oylarida YaHMning iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha deflyator indeksi (o'tgan yilning mos davriga nisbatan % da)

2022-2023- yillarning yanvar-mart oylarida YaHMda kichik biznesning ulushi (jamiaga nisbatan % da)

2023- yilning yanvar-mart oylarida kichik tadbirkorlikning YAHMdagi ulushi 66,7 % ni tashkil qildi (2022- yilning yanvar-martida 67,3 %).

Kichik tadbirkorlikning YAHMdagi ulushining o'tgan yilning mos davriga nisbatan pasayishi yirik korxonalar ulushining oshishi bilan bog'liq.

Statistik ko'rsatkichlarga izohlar

Yalpi hududiy mahsulot – milliy hisoblar tizimining asosiy ko'rsatkichi bo'lib, muayyan davrda mintaqaning iqtisodiy hududida joylashgan rezident-institutsional birliklar ishlab chiqarish faoliyatining yakuniy natijasini ifodalaydi.

Aholi jon boshiga Yalpi hududiy mahsulot – muayyan davrda joriy narxlardagi Yalpi hududiy mahsulot hajmini mamlakat (hudud)ning o'rtacha aholisi soniga bo'lish orqali aniqlanadi.

Yalpi qo'shilgan qiymat – ishlab chiqarilgan tovarlar va xizmatlar qiymati (ishlab chiqarish) hamda ishlab chiqarish jarayonida to'laligicha iste'mol qilingan tovarlar va xizmatlar qiymati (oraliq iste'mol) o'rtasidagi farq orqali aniqlanadi.

Mahsulotlar uchun soliqlar – tovar yoki xizmatning bir birligiga, ya'ni rezidentlar tomonidan ishlab chiqariladigan, sotiladigan yoki import qilinadigan tovarlar va xizmatlarning miqdori yoki qiymatiga mutanosib tarzda solinadigan soliqlar. Ularga qo'shilgan qiymat solig'i, aksizlar, eksport va import uchun soliqlar hamda boshqalar kiradi.

Mahsulotlar uchun subsidiyalar – davlat budjetidan tovarlar yoki xizmatlarning bir birligiga, ya'ni rezidentlar tomonidan ishlab chiqariladigan, sotiladigan yoki import qilinadigan tovarlar va xizmatlarning miqdori yoki qiymatiga mutanosib tarzda to'lanadigan mablag'lar (subsidiyalar).

Mahsulotlar uchun sof soliqlar mahsulotlar uchun soliqlardan mahsulotlar uchun subsidiyalarni ayirish orqali aniqlanadi.

Yalpi hududiy mahsulot fizik hajm indeksi (o'sish sur'ati) doimiy narxlarda, ya'ni o'tgan yilning mos davri narxlarida hisoblangan hisobot davri Yalpi hududiy mahsulotni (real Yalpi hududiy mahsulot), joriy narxlardagi o'tgan yilning mos davri Yalpi hududiy mahsulotga nisbati orqali hisoblanadi.

Yalpi hududiy mahsulot deflyator indeksi - iqtisodiyotda narxlarning o'rtacha o'zgarishini ifodalaydi va nominal Yalpi hududiy mahsulotning (joriy narxlardagi hisobot davri Yalpi hududiy mahsulot) real Yalpi hududiy mahsulotga nisbati orqali hisoblanadi.